

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 109:3

Onder redactie van Ds E. Th. v. d. Born, Prof. P. Deddens, P. Groen, Prof. Dr H. J. Jäger en Prof. C. Veenhof.

Het nadrukken van de inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. v. Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Drs L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; K. van Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Amsterdam; Mr Dr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Rudolf van Reest; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. P. DEDDENS, Spoorlaan 7, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes, Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.50 per halfj., buitenl. f 11,— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: Prof. Holwerda en zijn „eer“, 2. — Aan onze lezers. — Uit de Schrift: „In dagen van ellende op God vertrouwen“ (Jes. 50:10). — Kerkelijk leven: De kerkorde van de Ned. Herv. Kerk. — Kerkrechten of leden-rechten? — Nagift orgelfonds. — Is er van de komende synode der gebonden kerken gegronde verwachting? — Kerk-gezinsblad Canadese kerken. —

Op en om 't kerkplein: Wat zullen we sturen: dameshoeden of gouden ijzers? — Pol. en Soc. leven: Gemeenschap in de arbeid, 1. — Congres van Gereformeerden. — Lit. en Kunst: Spel krachtens bevel. — Boekbespreking. — Pop. Wetensch. Schetsen: Koning Josia van Juda, 3. — Groninger Brieven. — Persschouw. — Jeugdleven. — Kerknieuws.

AAN ONZE LEZERS.

Tot hertoe werd, gelijk bekend, in overeenstemming met de wens, vóór zijn heengaan door Prof. Schilder geuit, de redactie van ons blad waargenomen door de hoogleraren van de Theologische Hogeschool.

Zij vormden een voorlopige redactie-commissie. Hierin is in zóver verandering gekomen, dat de hoogleraren Deddens, Jäger en Veenhof voortaan de redactie zullen vormen, terwijl het getal redacteuren is uitgebreid met de heren Ds E. Th. v. d. Born en P. Groen, tot hertoe medewerkers aan ons blad. Enige introductie van deze, aan onze lezers door en door bekende schrijvers, zou zijn water naar de zee dragen — wij zullen het daarom alleen laten bij een woord van dank aan beide heren, dat zij zich voor het redacteurschap lieten vinden.

Ons voornemen is, indien mogelijk, het aantal redacteuren in de nabije toekomst nog uit te breiden. Ook ligt het in de bedoeling, dat de huidige en toekomstige medewerkers aandacht zullen geven — gelijk dit vooral in „De Reformatie“ uit de jaren vóór de Duitse bezetting het geval was, en ook bij de herverschijning nooit uit het oog werd verloren — aan zoveel mogelijk sectoren van het gereformeerde leven, wat de verklarende ondertitel van ons blad in de „kop“ trouwens ten doel stelt.

Wij beogen niet anders dan ons gereformeerde volk te dienen, d.w.z. „voorlichting“ te geven naar de Schriften. Wij begeren, en zegene de Here ons pogen, naar de mate van gaven en krachten ons geschonken, voor de waarheid Gods op de bres te staan, gelijk onze onvergetelijke Prof. Schilder, met het bijzondere charisma, hem door de Here verleend, dit een lange reeks van jaren heeft mogen doen.

REDACTIE EN UITGEEFSTER.

belegd. En toen is die minderheid Maandag 11 Juli '45 op de classis gekomen, heeft zij de hulp ingeroepen om ons uit het ambt te ontzetten. Zij nam niet eens de moeite om de classis zuiver in te lichten. Ja, zij ontzag zich niet de feiten onjuist weer te geven. Op die donkere Vrijdagavond triumpfeerde te Amersfoort het Synodale kerkrecht. En de minderheid kon alleen daarom zo revolutionair optreden, met schending van alle kerkrechtelijke normen, omdat zij van te voren wist, dat zij en de Synode en de classis achter zich had, omdat toen het wachtwoord was: al wie zich niet conformeert, al wie niet voor vast en bondig houdt is daarmee ipso facto een openbare scheurmaker. Naar dat consigne heeft de minderheid die avond gehandeld.

En nu zou ik al tevreden zijn als de heer Stap die afzettingsbul nog eens nader bekeek, en aan Prof. Holwerda de eer teruggaf, welke hem toekomt: een openbare scheurmaker te zijn naar het Synodale kerkrecht. Want dit is mijn ernstig bezwaar tegen zijn artikel, dat hij doet alsof Prof. Holwerda het is naar het Gereformeerde kerkrecht, dat inderdaad vervloekt een ieder, die uit zijn wettige dienst wegloopt, en de kerk vaarwel zegt, en schismatiek een andere kerkformatie sticht. En dat is nu niet waar. Prof. Holwerda is een openbare scheurmaker naar het kerkrecht van de Synodocratie, welke onderwerping eist aan alle besluiten der meerdere vergadering. De heer Stap weet heel goed — want Prof. Holwerda heeft het ook met

PROF. HOLWERDA EN ZIJN „EER“ (II)

HOOFDARTIKEL

Maar is er nu geen mogelijkheid om te bewijzen, dat ik de feiten niet anders heb gesteld dan ze zijn, zó, dat ook de Heer Stap overtuigd wordt? Als ik zou komen met de notulen, welke reeds 11 Aug. 1945 in de kerkbode werden gepubliceerd over het onderhavige geval, wie nu eigenlijk uit de kerk zijn weggevoerd, de minderheid van 29, die de discussie afbrak, en zich tot wettige kerkeraad proclameerde, of de meerderheid van 31, die juist de bespreking wilde openen, toen de verklaring van het niet voor vast en bondig kunnen houden kerkeraadbesluit geworden was, dan zal de heer Stap zeggen: Die notulen hebben voor mij geen bewijskracht, want ik herinner mij, wat Ds Popma in zijn kerkbode van 18 Aug. 1945 schreef: „De voorstelling, die Da Holwerda geeft en die hij uit de notulen, opgesteld niet door de scriba van de ongedeelde kerkeraad (heeft?), is beslist met de feiten in strijd“. Neen, deze notulen hebben hier geen waarde. Het ontbrak in die dagen niet aan bepaalde proclamaties. De minderheid proclameerde zich tot wettige kerkeraad. Zij proclameerde haar voorstelling van zaken als de juiste. „Uw kerkeraad geeft de gang van zaken weer“, schreef Ds Popma steeds.

Is het dan niet volkomen eerlijk om te komen met de afzettingsbul zelf? Ik zeg niet, dat zij de feiten zuiver weergeeft. Maar dat laat ik hier terzijde. Ik zeg alleen, dat deze bul voor de heer Stap authentieke waarheid moet zijn, omdat zijn kerkeraad toen gezegd heeft: dit is de waarheid voor God en mensen. Met welke waarheid kwam de zich als wettige kerkeraad proclamerende minderheid tot de classis, op grond waarvan zij de hulp der classis inriep? Wel, de minderheid kwam aldus klagen: „dat zij van oordeel is, dat Ds Holwerda (en dan volgen 30 andere namen) tezamen vormende de meerderheid in die genoemde kerkeraad, zich door dat besluit (nl. dat zij de leeruitspraken niet voor vast en bondig kunnen houden en alle hiermee in verband staande schorsingen en afzettingen van ambtsdragers niet erkennen) en de daarna gevolgde handelingen hunner zijds (nl. het op de Zondag 8 Juli beleggen van afzonderlijke Godsdienstoefeningen) hebben schuldig gemaakt aan de zonde van openbare scheurmaken en dienengevolge niet langer als trouwe ambtsdragers in de gemeente van Christus mogen worden geduld“.

De eigen kerkeraad van de heer Stap heeft dus niet voor de classis verklaard, dat Prof. Holwerda de bestaande kerk had vaarwel gezegd, maar dat hij door het besluit van niet voor vast en bondig houden, en door de daarna gevolgde handelingen, het beleggen van eigen kerkdiensten, zich bezondigd heeft aan een daad van openbare scheurmaken. De eigen kerkeraad zeide dus: dat besluit is de alles zeggende en beslissende daad geweest. Wat vroeg daarom zijn eigen kerkeraad? Vroeg hij, om te constateren, dat Prof. Holwerda eigenwillig het kerkverband verbroken had, en vaarwel had ge-

zegd? Neen, hij vroeg de hulp en de medewerking der classis om Prof. Holwerda uit zijn ambt te ontzetten! Het staat er zo: „dat zij uit de aard der zaak buiten machte zijn in overeenstemming met dit hun oordeel de genoemde personen uit hun resp. ambten te ontzetten, weshalve zij de hulp en medewerking der classis inroepen, opdat zij in het vervolg bij uitsluiting als de wettige kerkeraad van de Gereformeerde Kerk van Amersfoort kunnen optreden“. Waarom legde Uw kerkeraad zulk een verklaring af, zo hij eenvoudig had kunnen zeggen: de meerderheid, met Prof. Holwerda voorop, is uit de kerk weggevoerd? Wij laten, aldus de heer Stap, hier de vraag onbesproken, of dat verstandig is geweest om tot afzetting over te gaan, waar de personen in kwestie metterdaad onze kerk hadden vaarwel gezegd. Maar de vraag, welke niet onbesproken kan blijven is: Waarom legde Uw kerkeraad deze verklaring af? Waarom deed hij dat, als de dingen zo kinderlijk eenvoudig lagen als U voorstelt? Het is, dunkt me, nog al eenvoudig: omdat het niet waar is, dat Prof. Holwerda de bestaande kerk had vaarwel gezegd. Hij had alleen maar verklaard niet voor vast en bondig te kunnen houden, en toen zijn verklaring kerkeraadbesluit was geworden, liep de minderheid weg, en proclameerde zichzelf tot wettige kerkeraad, en brak alle discussie af!

Als de heer Stap de moeite had genomen even na te denken over wat hij schreef, zou hij zelf de onhoudbaarheid van zijn woorden hebben ingezien. Vrijdagavond 6 Juli 1945 lag daar het kerkeraadbesluit. De minderheid zeide: wij praten niet meer. Zo zijn wij uit elkaar gegaan met een regeling voor de kerkdiensten op 8 Juli. Maar wij waren op Zondag 8 Juli geen geschorste ambtsdragers, zodat de heer Stap nog met een schijn van recht zou kunnen zeggen: zij hebben als geschorste ambtsdragers eigenwillig kerkdiensten belegd. De afzettingsbul is gedateerd 12 Juli 1952. Bovendien, hoe kan de eigen kerkeraad van de heer Stap voor de classis de kwestie stellen van wettige en onwettige kerkeraad, als hij eenvoudig had kunnen verklaren: Prof. Holwerda e.s. hebben het verband met de Gereformeerde Kerken verbroken? Verder: wie de bestaande kerk vaarwel zegt, verliest alle aanspraken op de kerkelijke goederen. Hoe kan er dan een kerkelijke verdeling der goederen plaats vinden, waarbij beide partijen verklaren dit te doen onder voorbehoud van alle rechten, en beide in de acte van boedelscheiding pretenderen de wettige voortzetting te zijn van de Geref. Kerk te Amersfoort?

Ik gaf der waarheid wel getuigenis, toen ik zeide dat Prof. Holwerda weggescholden is. Toen hij aan die verklaring vasthield, en deze kerkeraadbesluit werd, toen hebben wij in Amersfoort de kerkrechtelijke dwaasheid gezien van een minderheid, die zich tot wettige kerkeraad proclameerde. En toen heeft die minderheid gezegd van een kerkeraad, die niet eens geschorst was: zij hebben eigen kerkdiensten

ching en de Kerk ind daarmee zal geschieden nadat

van Hillegersberg-zen. R. scriba. 14a, Rotterdam-N.

ONTE ALEGRE, voor de Hollandse vichtige en onver- e Geref. Kerk al- mee het reeds in u een kolonie in namen de kerk te u tevens is daar- onze Here Jezus st, nu in het in naar in geestelijk

nog maar in dit ot als Nederland len telt. Maar zij r, als van de ge- wandelt tussen de bt kleine kracht.

r gemeente reeds k kon geschieden, komen. Dit kwam den in de groep ne verplichtingen often niet werden or het overhaast niet de daad der j het voornemen r weer lid waren gemeenschap aan- z daarom de blijd- v gebleven leden. Dijk van Schild- n krachtige hulp i schenken. Hij idagen als in vele erk aan de orde n, en ook in me- t ieder zijn plicht s naar voren ge- hier een kerk tot g der H. Schrift i enigheid zonder eheid hebben de vvertuigen, waar- getrouw gebleven ehouden en door zen. Op Zondag- l uit 1 Petr. 2:4 ndament van de e bouwde.

en ambtsdragers over Zach. 4:6; moelijkheid van tstaak; 3. de be- het eerst op de erd gelegd, wat met diepe ont- i zal een datum waarop Ps. 118 de Here gemaakt ts en zusters in verenigen in de , och Here, geef verkozen de brs n br G. Bijlma.

BRING. Alegre, Paraná, illé.

hilder

1 kring van j.l. met een s inliggend.

Biessendam: dige geest, cht van het doet wel- voor, welke fen en oud- eg, dat het verzicht wil f. Schilder, in zulk een al er waar- t b.v. al in staan, maar of minder

verlingen en brede be- kend zien.

Uitgeefster: Giro 36000